

CDA bijdrage Coalitieakkoord

Datum 1 juli 2026

Voorzitter,

Het coalitieakkoord is vorige week donderdag aan de inwoners en daarmee ook aan onze fractie gepresenteerd. Voor ons is het coalitieakkoord allereerst een akkoord van de partijen die samen de verantwoordelijkheid nemen voor het bestuur van onze gemeente. Dat respecteren wij. Iedere coalitie heeft het recht om eigen afspraken te maken en daar een politieke koers aan te verbinden.

Maar een coalitie bestuurt niet alleen namens zichzelf. Een coalitie bestuurt namens alle inwoners van Westerkwartier. Daarom vinden wij dat ook de gemeenteraad als geheel de ruimte moet krijgen om zorgvuldig kennis te nemen van de koers die voor de komende jaren wordt uitgezet.

Het bespreken van het coalitieakkoord vanavond vinden wij te vroeg. Een document dat richting geeft aan de komende vier jaar verdient meer dan een eerste bespreking binnen enkele dagen nadat het aan de raad is verstrekt. Dat vinden wij zorgvuldig, wat passend is bij onze verantwoordelijkheid.

Dat gevoel van verantwoordelijkheid is bij ons niet pas vorige week ontstaan. Het CDA heeft bij de behandeling van de financiële verordening al aangegeven dat wij het ontbreken van een perspectiefnota in een verkiezingsjaar onverstandig vinden. Dit is voor ons het moment waarop wij als raad met elkaar spreken over de keuzes die voorliggen. Dat gesprek hebben wij gemist.

Wij ontvingen ook het zogenaamde Groenboek, een ambtelijk document. Het is geen vastgesteld document door de raad, maar geeft inzichten in de huidige situatie van onze gemeente.

En nu ligt het coalitieakkoord voor.

Wanneer wij die momenten achter elkaar zetten, blijft één vraag voor ons over: wanneer voert deze raad het gesprek over de koers van Westerkwartier voor de komende jaren?

Want uiteindelijk is dat onze gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Voorzitter,

Wij hebben het coalitieakkoord met belangstelling gelezen waarin wij ook herkenning constateren.

- Aandacht voor leefbare dorpen
- Zorg dichtbij
- Woningbouw
- Ruimte voor ondernemers
- Aandacht voor migratie
- Waardering voor onze agrarische sector

Dit zijn onderwerpen waar wij ons over hebben uitgesproken in ons verkiezingsprogramma en bij de besprekingen in de vorige bestuursperiode.

Dit coalitieakkoord is naar onze mening niet duidelijk in het maken van concrete keuzes. Keuzes waar we niet aan kunnen ontkomen met de huidige financiële positie van onze gemeente. Besturen is namelijk keuzes maken. Keuzes die uiteindelijk bepalen of mooie woorden ook werkelijkheid worden.

Wij noemen graag een aantal voorbeelden:

Het sociaal domein:

De grote hervormingskeuzes blijven uit. We hebben een pallet aan maatregelen nodig waar we keuzes in kunnen maken. We geloven namelijk ook dat er stappen genomen kunnen worden die financieel het effect hebben die we nodig hebben en tegelijkertijd voor onze inwoners ook een positief effect kunnen hebben. Ons doel is dat we zoveel mogelijk in de benen houden. Wij zijn niet voor verschraving van de zorg. Als we de plannen goed lezen dan worden nieuwe plannen, indien het afwegingskader onvoldoende opbrengt bekostigd uit de verschraving van de plussen op de zorg.

Wij lezen in dit coalitieakkoord dat het sociaal domein wordt afgebroken.

- Over strengere normen
- Over inkomensafhankelijke regelingen
- Over een grotere rol voor vrijwilligersorganisaties

Dit zien we bevestigd in thema 9 van het akkoord waar het gaat over de financieel weerbaar en wendbaar zijn. Al jaren benoemen we vanuit de fractie van het CDA dat hier onze zorg ligt en nu ligt dit voor. Er ligt nog steeds geen monitor sociaal domein. De doelen, resultaten en effecten zijn voor ons nog steeds niet inzichtelijk. Wat hier omschreven wordt baart ons grote zorgen.

We willen het college uitnodigen een notitie te maken waarbij helder is waarop er bezuinigd moet worden. We zijn kritisch en zien de bedreigingen, maar we willen gezamenlijk tot oplossingen komen waarbij we de te maken keuzes ook ruim van tevoren willen voorleggen aan het maatschappelijk veld.

Vrijwilligers zijn voor het CDA van onschatbare waarde. Onze samenleving kan niet zonder hen. Tegelijkertijd mogen vrijwilligers nooit worden gezien als een goedkoper alternatief

voor professionele zorg. Dat zou geen recht doen aan de vrijwilliger. Niet aan de professional en uiteindelijk ook niet aan onze inwoners die op de zorg zijn aangewezen.

Dan de financiën:

Wij begrijpen en kennen de onzekerheid. Iedere gemeente heeft daarmee te maken. Maar verantwoordelijkheid nemen betekent niet alleen voorzichtig begroten. Het betekent ook laten zien hoe je met die onzekerheid omgaat.

- Welke keuzes maak je als de financiële ruimte kleiner wordt?
- Welke prioriteiten blijven overeind en welke niet?

Juist daar hadden wij graag meer richting gezien omdat onze inwoners mogen verwachten dat een coalitie niet alleen de verantwoordelijkheid neemt voor volgend jaar, maar voor een hele bestuursperiode.

Vanavond kiezen wij er bewust voor om onze inhoudelijke beschouwing te beperken omdat wij vinden dat dit akkoord een zorgvuldiger behandeling verdient. Wij zouden daarom graag zien dat na het zomerreces ruimte ontstaat voor een inhoudelijk gesprek over de uitwerking van dit akkoord. Een moment om als gehele raad onze kaderstellende rol goed te laten vervullen omdat wij uiteindelijk met elkaar verantwoordelijk zijn voor de toekomst van Westerkwartier. Dit zullen wij dan ook voorleggen bij het eerstvolgende Presidium.

Voorzitter,

Tot slot dienen wij een motie in. Een motie waarbij we vooruit willen kijken naar de volgende verkiezingen. Iedere verkiezingsuitslag is anders. Iedere coalitie zal anders zijn. Juist daarom vinden wij dat de spelregels voor het informatie- en formatieproces niet tijdens een formatie moeten ontstaan, maar ruim daarvoor door de gemeenteraad gezamenlijk moeten worden vastgesteld.

Het ontbrak tijdens deze formatie aan informatie; niet wetend wie de formateurs werden, niet weten welke opdracht er lag voor hen, geen verslag van de formateurs aan de raad. Verantwoording en transparantie in het proces die we in de toekomst graag anders zien. We willen dit niet politiek maken maar aan de voorkant heldere afspraken maken.

Dat geeft duidelijkheid. Duidelijkheid die wij de afgelopen maanden hebben gemist als fractie. Dat geeft duidelijkheid....

- Aan coalitie én oppositie
- Aan de griffie
- Aan informateurs en formateurs
- Aan onze inwoners

Dat lijkt ons niet meer dan zorgvuldig bestuur.

Tot zover.